

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Megjelenik minden hétköznap este
8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
TELEFON 206.

Egyes szám : hétköznap 2 t.
Vasárnap 4 t.

Felolvasó szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyai Lajos.

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
1 évre	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

A hadikölcsönért.

Olasz szövetségünk, aki felett harminc esztendőn át tartottuk oltalmazó karunkat, aki a mi barátságunknak köszönhetné békéjét, haladását, anyagi és szellemi javakban való előmenetelét, aki egész birodalmat szerzett Afrikában, amelyre a mi támogatásuk nélkül még álmában sem gondolhatott, orvul támogatót meg bennünket, épen akkor, amidőn önként át akartuk neki adni a monarchiának olaszlaktá határszéleit. Elérkezettnek látta a pillanatot, eldobta az álarcot és orgyilkos törvél hátbatámadja az egész Európának, az olasz nemzetnek is szabadságát fenyegető orosz óriással harcban álló Monarchiát.

De rosszul számított. Tíz hónapi hősiesség küzdelemben megtanultunk a tuleróvél szemben megállni. Feltartóztattuk, megőröltük, futásra kényszerítettük a keményebb ellenségnek milliónyi hadát. Győztes seregeink nemes haraggal párosult utalattal fordulnak az áruló felé, hatványozott elszántságban ujult erőt szegezve az új ellenség mellé.

Lovagias létüknek egész világában felháborodástól remegve, tettekre elszántságtól égve áll az egész nemzet az új harc felé menő katonáink mögött. Mint annyiszor a múltban, az új ellenség, az új veszély ujult erővel váltja ki a magyar jellem tulajdonságait. Visszavonás, kishitűség, csüggedés nem látható sehol. Az egész nemzet egy nagy, egységes, tettekre, önfeláldozó elhatározás.

Ezekben a nagy időkben állította a kormányt a nemzet élére az isteni Gondviselés. Erzi a felelősség súlyát, a feladat nagyságát, de erzi azt is, hogy mindenre képes, mindenre kész nemzetre

támaszkodhatik, amelynek egyesíteni, szervezni és küzdelembe kell vinni minden erejét. Ezt várja a nemzet a kormánytól, ezt parancsolja saját kötelességérzete. Ezt az egy célt szabad csak ismernie, hogy méltónak bizonyuljon a nemzethez, mely sorsának gondozójává tette őt.

Ettől a tudattól áthatva fordul a kormány a nemzethez azzal a felhívással, hogy bocsássa rendelkezésére minden tétér, az egész vonalon összes erejét s a véráldozat mellett, amelyet olyan pazar hősiességgel ont a haza oltárára, a nemzet gazdasági tétér is adja a haza szolgálatába erőforrásait. A háboru nemcsak vért, anyagi javakat is kíván. A győzelemnek gazdasági tétér is megüti a mértékét.

Ezt az áldozatkészséget, ezt az elszántságot nyilvánította a nemzet a háboru eddigi folyamán. Zúgolódás nélkül tétér az anyagi bajokat, egymáson segítve igyekezett a hadrakelték munkáját is teljesíteni, fényes tanujelét adta a jószámságnak, a felebaráti szeretet áldozatkész munkájának.

Az első hadikölcsön példátlanul első eredményével amulatba ejtette az egész világot. Éppen most, kevés nappal az olasz árusítás előtt fordult a kormány a második hadikölcsönre a nemzethez. Az eddigi eredmény a nemzet önbizalmának, gazdasági erejének és áldozatkészségének újabb, fokozottabb örökifejés szükségét mutatkozik. Ezért a kormány meghosszabbította a hadikölcsön eredetileg tervezett aláírás határidejét és a hadikölcsön tömeges jegyzésére hívja fel a nemzetet.

A nemzetnek rettenthetetlen elszántságát ezen a tétér is be kell bizonyítania. A hadi-

kölcsönben való részvétel becsületbeli kötelessége mindenkinek, aki a szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik. A háboru nagy tőkét hozott forgalomba, pénzzé tette a polgárok millióinak terményekben, állatokban s más árukban fek-

vő javait. Ennek a pénznek egy részét fektesse mindenképpen a hadikölcsön tétérkeibe. Annak fokozott, tömeges aláírása nemzeti cselekedet, amely hatványozta a nemzet élet-halál harcában rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erőt.

Háboru. R o v á s.

Az orosz vereség

Hetek óta csaknem minden nap oly győzelmi hírek érkeznek a galíciai harctétről, amelyek szinte a fantasztikus dolgok közé tartoznak. Pedig valóság. Örvedetes valóság. Sőt mi, akik itthonról szemléljük ezt a világküzdelmet, át sem tudjuk érteni, mert a hivatalos jelentések csak röviden tárlják fel nekünk. Rádmno elfoglalásakor hangoztatták, hogy ez a tétér erősen fogja befolyásolni győzelmes küzdelmünket. Most látjuk, hogy mennyire igaz volt. Sztryjnél sulyos harc után áttörtük az orosz frontot. Przemysl sorsa napról-napra szorongatottabb lesz, s a harc egyre hevesebb. A folyók száma újabb 5000 fogollyal emelkedett 6 ágyut és 11 géppuskát is szakmányoltunk. Közép-Galiciában a Szan vonalát már messze elhagytuk.

Az olasz háboru.

Az olaszok is megkezdték a támadást. Trientől délkeletre több helyen tüzérési harc támadt. Caprilenél két olasz századot megsemmisítettünk. A partvidékeken több helyen átlépték az olaszok a határt, de visszavertük őket.

A rémület folyton növekszik az olasz nép között, különösen Velence retteg s félti sok kincsét, mitémléket. Az arzenál bombázása óta állandóan pánik van a városban.

A francia-belga harctér.

A francia-belga háboruban csak kisebb jelentőségű küzdelmek vannak, de a franciáktól állandó kudarc éri és sok veszteségük van.

Mikor az ember egy fényes hangversenyen vesz részt s lelke teljesen beleolvad a körülötte csengő-bongó hangok csodálatos muzikájába, élvezi a zenének minden fényét s érzi, hogy egy másik világba emelkedett, meglepedezik mindenről, mi körülötte van s mikor jelkét teljesen átadta az élvezetnek s szárnyal magasan, — egyszerűre csak egy bárdolatlan, durva hang belerikolt a fényes melódiákba, ilyenformát érezünk akkor, midőn a magyar országvölgy utolsó nagyszerű lélesőrl olvastuk a szociáldemokraták lapjának gunyolódo sorait.

A magyar országvölgyülés egységesen, minden fájdalom, disszonanciát előidéző pontot elkerülve, a nagy történelmi pillanathoz méltóan viselkedett. A pártoskodók mint egy ember álltak küzdő vitéz hadseregünk mellé s mikor nemzetünk büszkesége Apponyi Albert gróf a magyar nemzet önállóságáról, a magyar nép jogos nemzeti kívánságáról beszélt az az ó ékes szónoki nyelven, az egész képviselőház tapsolt és éljenzt.

Ez is mutatja, hogy ez a kívánság mélyen a nemzet lelkében gyökerezik, azért Apponyi nemcsak a képviselőház, hanem az egész nemzet halásan megtapsolja azokért a gyönyörű szavakért, melyekkel a lelkünk mélyén szunynyadó vágyaknak és kívánságoknak hangot adott.

A háboru véres áldozata, a magyarság nagyszerű oadaadása még jobban megnövelték azt az évszázados vágyakozást s reméltük, hogy a nemzet vezérei kifejezésre is juttatták a néplelek mind jobban előtörő megnyilatkozását. Ebben nem csalódtunk, de csalódtunk másban.

SÖVEGJARTO vaszonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

színes zephijrek, karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ szabott árak.

Azt hittük, hogy a háború sok mindent megváltoztat, azt hittük, hogy a szocializmus, melynek mázából a háború zivatara olyan sokat lekopott, szintén új köntös ölt fel. Tévedtünk. Akkor, midőn az egész nemzet együtt érez, lelkesedik, akkor a szocialisták lapja kiáll a porondra s mint egy utolsó vásári kikiáltó az országgyűlés fenséges megnyilatkozására nem talál más szavakat, minthogy *legrofozza* a szónokokat s a maró gúny nyilaival lövöldözi meg azokat, kik nem sokkal előbb még mint kérelmelhetetlen ellenfelek állottak egymással szemben.

A háború zivatara, úgy látszik, nyomtalanul múlt el a szocialisták feje fölött. Mikor a nemzet, mint egy ember áll fel jogainak kivívására és védelmére, akkor a szocialisták visszavonást, egyenletlenkedést pártoskodást, belháborút, civódást szeretnének s mikor nemzeti jogokról, jogos évszázados vágyak teljesedéséről van szó, akkor csak a gúny, a röhög, a meg nem értés hangján döngnek beszélni, uszítani, bondolítani.

Régen tudtuk, hogy a szocialdemokrácia alacsonylelkű, üres szívű, de annyira feketé képet mégsem alkottunk róla.

Az olyanok, akik nem értenek meg bennünket, akiknek lelkivilága messze távol esik a mi nemzeti gondolkodásunktól, azok nem érdemelhetnek jogot, azok teljesen hasonlóak az áruló hitiszegő olaszokhoz, akiket barátainknak hittünk és éppen akkor hagytak cserben bennünket, mikor az ő segítségükre leginkább szükségünk lett volna.

A hadsereg kitüntetései.

Már egyszer szóváltotta a magyar sajtó azt a nagy különbséget, amely a kitüntetések alkalmával tapasztalható a magyar és az osztrák ezredek részéről, úgy látszik azonban az illetékes körök nem vettek tudomást róla. Sőt nem is akarunk hallani róla. Pedig, hogy mi különbség van a magyar és az osztrák katona között, felesleges nekünk hangoztatni, ezt az egész világ tudja s valószínűleg ezért ellensúlyozzák a kitüntetések osztogatásával. A magyar dícsőséget ugyan nem lehet ilyesmivel elhomályosítani, de mint feltűnő jelenséget igenis szóváltasszük. Április hónapban a király 10.384 kitüntetést adományozott a hadseregnek. Ebből 1034 rendjel és katonai érdemkereszt, 1583 a legfelsőbb elismerés (Signum laudis), 668 egyéb érdemkereszt és 6629 vívőszéki érem. A kitüntetések — a tengerészeket nem számítva — a közös hadsereg, a honvédség és az osztrák landwehr közt a következőképpen oszlanak meg:

Lipót-rend nagykeresztje 1 (közös hadseregből), lovagereszt 14 (10 közös, 2 landwehr, 2 honvéd).

Ferenc József nagykereszt 1 (közös), tiszti kereszt 21 (17 közös, 2 honvéd, 2 landwehr), lovagereszt 217 (88 közös, 20 landwehr, 5 honvéd).

Katonai érdemkereszt II. osztály 1 (közös), III. osztály 784 (557 közös, 180 landwehr, 41 honvéd).

Signum laudis 1583 (1021 közös, 407 landwehr, 152 honvéd).

Koronás arany érdemkereszt 113 (151 közös, 58 landwehr, 8 honvéd), korona nélküli 77 (58 közös, 15 landwehr, 2 honvéd), ezüst koronával 262 (203 közös, 52 landwehr, 5 honvéd), korona nélküli 116 (80 közös, 6 landwehr, 26 honvéd).

Vívőszéki érem: arany 100 (65 közös, 16 landwehr, 13 honvéd), ezüst I. oszt. 1349 (962 közös, 286 landwehr, 373 honvéd), bronz 1163 (650 közös, 311 landwehr és 170 honvéd).

SZÉKESFEHÉRVÁR hadikölcsönjegyzése.

Dicsőretésre legyen mondva Székesfehérvár közönségének, a második hadikölcsön jegyzésnél is megfélemlítő hazafias kötelességének. Eddig több mint négy milliót jegyeztek a helybeli pénzintézeteknél. Sokan a fővárosi bankoknál jegyeztek még pedig nagyobb összegeket és ezek a négy millióba nincsenek beleszámítva. Ezzel együtt öt milliót feltétlenül nagyból a város közönségének hadikölcsönjegyzése. S amint halljuk, ez az összeg tetemesen fog emelkedni, mert még sokan szándékoznak jegyezni. Főleg még a földművelő polgárság köréből várjuk a jegyzéseket. Ezen társadalmi osztályunk mindenkor megmutatta hazafiságát, biztosra vesszük, hogy most is kitésze magát.

Részletezve a hadikölcsönjegyzéseket, az egyes helybeli pénzintézeteknél május 26-ig következő jegyzések történtek:

A *Fejérmegyei Takarékpénztár* nál 1,201,000 koronát,

Székesfehérvári Kereskedelmi Bank nál 1,104,300 koronát,

Székesfehérvári Takarékpénztár nál 1,006,050 koronát,

A *Közgazdasági Bank* és *Takarékpénztár* nál 500,000 koronát, az *Általános Bank* és *Takarékpénztár* nál 103,200 koronát,

A *Székesfehérvári Kölcsonös Segélyegylet* nál 78,200 koronát, a *Székesfehérvári Kölcsonös Népgazdálkodási egylet* nál 54, 850 koronát jegyeztek a második hadikölcsönre.

A *Székesfehérvári Hitelszövetkezet* nál a második hadikölcsönre május 26-ig 126 ezer koronát jegyeztek. Az alulirt nagyból összegeket a következők jegyezték: 4000 koronát: Hitelszövetkezet, Halla N. János; 3000 K.: dr. Klauz György, Kó József, Halla Dezső, Halla Aurél, Südi József; 2500 K.: a r. k. tanítók egyesülete; 2200 K.: Scheffer Károly; 2000 K.: Rk. Tanítók Háza, Fekete Andrásné, Acs Rozália, Cs. Nagy János, id. Lits Ferenc, Cziczal Kálmán, Spindler János; 1900 K.: Breitenbach József; 1600 K.: Bori István; 1500 K.: Egyházmegyei Nyomda, Lambert Vilmos; 1100 K.: Szikor Jánosné, Béd János; 1050 K.: Népakadémia, Csucs Margit, ifj. Lits Ferenc, Lits János, Fister V. István, Schieder József, Lutz József; 800 K.: Falussy Józsefné; 700 K.: Belák Ilona, Kó Mihály; 600 K.: Oláh János; 500 K.: Marton Györgyné, Urhász Lajos, Grór Sebestyén, Jávor Ferenc, Belák Ferenc; 400 K.: Oláh Péter és 300 K.: Stréit Ferenc.

Ezeket kívül még sokan 100—300 koronás tételeket jegyeztek.

Levél a harcterről.

(Lapunk egyik barátja kapta egy Bukovinában harcoló derék népfelkelő hadnagyunktól e levelet, amely nemcsak közvetlensége, de a benne említett nevek miatt is szélesebb körök érdeklődésére tarthat számot.)

K. F.

Immár a harmadik egymástáni nagy ünnepet töltöm a megszokott környezetem kívül, s ilyenkor ismétellen, ha csak gondolában is fölkeresem. Ennek a látható jele akar lenni ez az irás, bár azt hiszem, hogy ez is a többi sorsára jut. Amint hazulról értesülök ugyan, sem husvétii soraim, sem azóta utnak indított lev. lapjaim nem jutottak kézhez. Ez különben a fennforgó okoknál fogva érthető. A husvét a határmenti fedezékekben ért. A muszájk jövőtől srapnell és gránátmentes delután lévén, este 6 órakor, épp úgy mint otthon, összejöttünk s a feltámadást hirdető ének végtelen megnyugvást és bizalmat adó hangjai mellett a legreggib és legszebb Marconigrim utján gondoltunk azokra, akik minden érzésükkel ugyanazon uton és ugyanakkor felénk fordultak. A napokban fedeztünk fel ebben a pravoszláv tengerben egy kis eldugott katolikus fatemplomot. Oly eldugott, oly szerény, hogy Lakner bajtársammal, aki egyébként velencei kántor, csak szorgos kutatás és a térkép jelzése nyomán tudtunk ráakadni.

Filialis, — az anyaegyház papjával együtt még orosz kézen van. Persze, kinyitottuk, Lakner bajtárs rögtön az orgonához ült, s pár pillanat múlva diadalmasan és reménykeltően szállt művészi kezze alól szerteszét a „Te vagy földi éltünk” Mária-ének végtelenbajos, megható akkordjai.

A régen nélkülözött hazai hangokra a mi embereink is beszálílinkoztak. Az ájtatosságot azonban rövidesen félbe kellett szakítani, mert a bakáink közé lassán beszürmkedett helybeli hívek között a rég nyitva látott templom s a 10 hó óta néma orgona hangjai oly epidémius s egész hisztériaszorú meghatottságot idétek elő, hogy annak hatásától magunk is megjedjünk. Nem csoda, 9 rettenetes hónap, vallást tiltó, földi javakat rabló, elképzelhetetlenül romboló vad hordának a nyüge alatt, bizony a drótkötélből való idegeket is megrázza.

Ezen a vidéken küzdő csoportunkat, amely jórészt fehérváriakból és a közeli környékelekből regrutálódott, bizony megtepedeste kissé a harc. Különösen május 10 és 11-en voltunk erős táncban, amely azonban, hála a jó tulajdonai magyar virtusnak és annak a munkán meggedződött erős kar, bátor szív és hívő, bizó léleknek: a megállapított nyolcszoros túlerővel szemben a mi diadalunkkal végződött, nagyon véres, elkeseredett és makacs küzdelem után. Különösen kitűntek Bakos, Lukács, Almásy Antal, Szabó János, Király István, Langmáhr tizedes népfelkelő bajtársaink. Ezeket csak azért említem meg, mert javarészt népgyűlöletű testvérek, 40—42 évesek, legkevesebb fejünkön 5 gyermek. Egyébként Bilkei atya nyájában dicsérik az Urat, aki

büszke is lehet rájuk. Vitéz, hősi és dicső halált halt földieinket egy határszéli falu temetőjében helyezték örök nyugalomra. Egy „Miatyánk” egy „Üdvözlégy” s a kisraírt virág került hős bajtársaink hantjára.

Am most veszem észre, hogy immár soká unatkozó írással. Vegye azonban úgy, mintha otthon diskurálgaunk, hazafelé balgavva, s a szenvedő fél ebben a diskurzusban Föltisztelendőség volna. Szószátyárságot nem menteni fogja, hogy rég nélkülözöm kedves társaságát s hogy tulajdonképpen piros pünkösd haljainak akarom tisztelgetnem és szeretnemnek kis jelet nyilvánítni.

Imádkozzék — kérem — értelmek s fegyvereink dicsőséges győzelméért.

Szeretettel köszöntök hiva

X . . . hadnagy.

NB! Jelzem, hogy akiket fönt felsoroltam névszerint, hála Istennek, egészségesek.

Székesfehérvár üdvözlő a királyt és a hadsereget.

Olaszország páratlanul álló hitszegése és minősíthetetlen eljárása — az egész országban a legnagyobb felháborodást kellette s a vármegyék, városok törvényhatóságai egymástán bélyegzik meg a minősíthetetlen perfidiát.

Székesfehérvár szabad királyi város május hó 31-én délután 3 órakor tart közgyűlést, amelyen szintén szóbakerül az olasz gaszág. Ezzel kapcsolatban a közgyűlés hódoló üdvözlöt fog küldeni a királynak és a dicsőségesen küzdő hadseregnek.

A perpatvar áldozata.

Gulyás Pálné, született Gerstenits Erzsébet súlyos sérülésekkel került a Szent György kórházba, jobb karjának errei egészen a csontig el vannak vágva. Az eset története a következő:

Gulyás Pálné az Almásy-telepen lakik. Férje, miután helyben nem kapott munkát, a fővárosba ment, s most ott dolgozik. Gulyásné pedig nap-számra járt, hogy családjának megszerezze a mindennapi élelmet. Mig hazulról távol volt, kis gyermekeit Beke Ferencné, szintén Almásy-telepi asszony, rá szokta bízni, aki felügyelt a gyermekekre, s ezért naponként minden gyermek után 40 fillér gondozási díjat kapott. A napokban az egyik kis gyermek megbetegedett. Valószínűleg emiatt nézeteltérés támadt a két asszony között, amelynek hangsúlyosabb perpatvar lett a vége, s közben az ajtó törött üveg-táblájától Gulyásné jobb karján megsérült. Az üveg az ereket súlyosan átvágta. Az esetről a rendőrség is tudomást szerzett, s vizsgálatot indított Gulyásné sebesülése ügyében.

Műkiállítás és árverés.

Több ízben megemlékeztünk már arról a játékonny akcióról, amelyet június hó első napjaiban rendeznek a rokktant katonák javára. A kiállításához és árveréshez szükséges tárgyakat a rendező bizottság egy felhívásban kéri a közönségtől. A felhívásból a következők részét közöljük:

Mi nem pénzét kerünk!

Minden család üveges almáriumában, szárnyas szekrényében, zsebében ládáiban, faragott könnyű polcán, vagy tulipántos ládáiban akad olyan kisebb-nagyobb értékű, apró cseprő holmi, ilyen-olyan lábas drog, műtárgy, díszmű, műipari cikkely, vagy mi, amelyek nincs annyira gazdája szívéhez növe, hogy ne tudna tőle könnyű szerrel megválni.

Akinek tehát régi, vagy új festménye, szobra plaketje, porcelánja, miniatűrje, díszműtárgya, szobadísz vagy használati cikkelye, továbbá régi butora, faragványra, régi órája, berakott holmija, régisége, ékszersze, ereklyéje, emléke, kézimunkája, könyve vagy értékesebb kéziratja van, ne átalja azokat hozzánk juttatni, nekünk adni, ha szívesen meg tud tőlük válni.

Az ajándéktárgyakat június 7., 8. és 9-én, mindenkor d. u. 5—7-ig kérjük átszámraztatni, a vármegyeház nagytérmenen működő bizottságnak; de lehet azokat postán is küldeni, mely esetben a küldeményeket Szűts Jenő alispán címére (Vármegyeház) kérjük címezni. A kiállítást június 10-én, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor fogjuk megnyitni, amikor is dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök ur Ömeltósága megnyitói beszédet mond.

A kiállítást 10-én délután 3 órától 7 óráig továbbá 11-én, mindenkor 9-től 1-ig és 3-tól 7-ig, 20 fillér belépődíj mellett lesz megtekinthető.

A tárgyakat vasárnap, 13-án délelőtt 10-től 1-ig és délután 3-tól 7-ig fogjuk elővezetni.

A háború borzalmai.

Hónapok óta gyűjtött hivatalos francia adatok alapján pontos statisztikai számok bizonyítják, ha a háború június végéig tart, Franciaország vesztesége férfiakban másfélmillió lesz. Ez a számítás egy cseppet sem látszik túlzottnak. Egy nagy hollandi napilap kiküldött haditudósítója beutazta Franciaország nagy részét, hogy további adatokat gyűjtsön s arra az eredményre jutott, hogy az ország férfialakosságának 75 százalékát katonai szolgálattal hívták be. Ezeknek az embereknek nagy részét vagy az ellenséges golyó, vagy betegség elpusztította, a többi hadifogságba került. A lap tudósítója Franciaországban tartózkodott, amikor a franciák Utrechtt átörésével próbálkoztak. A franciák veszteségét nem kevesebb mint százezer fölé becsülte. A másfélmilliónyi embervesztés számításánál hetenkint átlag 5000 embert vesz bázisul. Ezt a számot annak idején francia hivatalos forrás adta meg.

A napokban beszéltem valakivel, ki Szerbiából érkezett Hollandiába. Éjjel-nappal utazott, csak hogy mielőbb céljához legyen.

— Hogy áll a háború? kérdeztem.

— Szerbiában már nem viselnek háborút — volt a csendes válasz. A szerb hadsereg — mincs. Szerbiában a kolera, a tífusz pusztult, s amellett hiány van mindenben. A lakosság kihalt. Nincs győztes, nincs ápoló kéz. A beteg, haldokló elhagyatottan, gondozatlanul fekszenek vakciklon, s várják a megváltó halált. Sok helyütt temetetlenül fekszenek a holttestek, s vészessé teszik az egész környéket.

A szerb határokon mosolyogva örködik a halál s visszariaszt onnan mindenkit. — Angliában azt mondták, hogy a tulajdonképeni háború csak május havában veszi kezdetét, jobban mondva, a háborút a maga pusztító világosságában csak akkor fogjuk megismerni. Igaz legyen ez a kijelentés? Hiszen Olaszország hadseregében a fullasztó nyári meleg s a halál okozó bacillusok bő zsákmányt találhatnak. Az a veszedelem fenyegeti Európát, hogy visszaszűllyed a középker első évszázadaidhoz, hol a ragály a pestis, a fekete halál uralkodott s végezte szörnyű, irtó munkáját. A legnagyobb eleségek közös sírban egyesültek. Nem fenyegeti egész Nyugat-Európát ilyen vészely? Nem érezzük, hogy a világ bankárja, (London) mint kénytelen pénzeszközeit, jóakaró tengerentúli barátjának (Newyork) átengedni? Lehetséges-e, hogy a kard, a golyó, a kolera, a tífusz után betelthetli Európa a világrészek közt továbbra is vezető szerepét?

Háborús apróságok.

A káromkodó. Az a régi közmondás, hogy „aki nem tud imádkozni, menjen el a tengerre, ott bizonyára megtanul” sokkal realisabban s időszerűbben hangzik így: „Aki nem ismer Istent, menjen el a lövészárkba, ott föltétlenül megtanul fohászni a Teremtőhöz!”

Egy mozgó tábori kórházban voltam fültanúja a következő tanulságos kijelentéseknek.

A sebesültekkel való beszélgetésünk során természetesen rátrúntunk arra is, hogy a háború mily játékonny változást idézett elő az emberek vallásosságában. Aki idáig istentelen volt, az a lövészárkban már buzgó fohászott az Istenhez:

— Istenem, Istenem, segis meg, mert elveszünk!
Egy sebesült; alföldi magyar baka, aki élénk figyelemmel kísérte a beszélőnköt, közbe szólva azt mondja:

— Bizony tiszteledő ur, már ránt fért az Isten csapása, mert rosszak, nagyon rosszak voltak a úpek s most bűnhődjük és okukjuk. A falunkban a fiatalság és a nép féktelen, rossz erkölcsű, részeges, káromkodó volt. Ami áldott lelkű öreg öspörös urunk hiába intette őket. Nem hallgattak azok se Istenre, se a törvényre. De most a háborúban minden jobbra fordult! Ünnepélyesen valamennyiük előtt merem állítani, hogy a háború után nem lesz annyi káromkodás s a kocsma miatt dehoggy fogják elmulasztani a templomot! A világot se. Csak segítsen meg bennünket a jó Isten egyszer hazra jönni!

Meghatón hallgatjuk a hős magyarunk eme a prédikációját s érdekesebben hangzó kijelentését.

— Adja Isten, — folytattam — hogy így legyen! S én ünnepélyesen merem állítani azt, hogy ha a népek, nemzetek tényleg, őszintén, vagyis nem annyira szájkalk, mint inkább szívükkel térnek Urukhoz, Istenükhöz, akkor dehoggy marad el az Isten áldása a munkánkról a szoltások eme szavai szerint: Az én igaz segedelmem az Úrtól jó, aki igaz szívűeknek üdvöt hoz.

Olaszországról. Most, hogy az entente hosszas vesztegetéssel és egyéb aljas eszközzel teljes politikai után háborúba lovalta Olaszországot ellenünk, érdekesnek tartjuk az alábbi adatokat közreadni. Az olasz király tudvalevőleg III. Viktor Emánuel, aki 1900-ik évi július 30-tól uralkodik. A trónörökös csak 11 éves. Az anyaország területe 286.682 négyzetkilométer, lakossága (1911. népszámlálás) 34.671.377 lélek. Lakossága szerfelett sűrű, egy négyzetkilométer 120 fő (Námet birod. 120, Ausztria 95, Magyarország 64 lélek), úgy hogy csak Belgium, Németalföld és Anglia bír sűrűbb lakosságal. Azonban óriási a kivándorlás: 1982. évben is több mint 700.000 ember vándorolt ki, úgy, hogy egyetlen európai állam megközelítőleg sem szenvedett ekkora mérvű veresztést. A lakosság közül közel 10 millió a mezőgazdaságban, 4 millió az iparban, 1 millió a kereskedelemben s közlekedésben kap kenyeret. Gyarmatai: Lyba (Tripolis) 723 ezer, Eritrea 280, Somal 400 ezer lakossal és másfél millió kilométer terjedellel. Van Olaszországnak is Tientsin mellett 40 km². bérlet területe. Az anyaország termése ezer tonnában: Buza 4510, rozs 134, árpa 183, zab 410, burgonya 1692. (Magyarország fenti sorrendben 5025, 1351, 1570, 1163, 5973, azaz 1912. évben.) Állatállomány (1903) ló 955.877 (házánkban 2.4 millió), öszvér, számar 1 millió 236.060 (nálunk 22 ezer), szarvasmarha 6.199.861 (nálunk 7.4 millió), sertés 2.5 millió), (nálunk 7 és fél millió), juh 11 millió, kecske 2.7 millió, (nálunk alig félmillió) Cukrot 161 ezer tonnát termel, míg monarchiánk 1 millió tonnánál többet. — Szenet mindössze fél millió mm-át produkál, a monarchia majd 50 millió méteremzást. Petróleumtermése nincs. Vasérc jelentéktelen, mint a széné. Természetesen nyersvatermelése is. Olom, horgany és rézérc azonban meglehetősen nagy. Aranytermés jelentéktelen, az ezüst jelentősebb. de fele annyit, mint a monarchiáé. Vasut 17.500 kilométer, telefonvonalak 27.000 km., távirtdavonal hossza 50.000 kilométer. Kereskedelmi tengerészlet: 4800 vitorlás, 718 gőzös. Nagyobb kikötői: Nápoly, Genua, Palermo, Livornó, Catania, Messzina, Venece, Bringsi. Különösen nagyobb behozatalra szorult Olaszország buzában, gyapotban, fában, gyapjában, bőrökben, szénben, gépekben. Az olasz bank ércállománya 1912 ben 1148 líra (ebből arany 1000 millió). A hadsereg állománya 3 és fél millió ember, ebből a területiális hadsereg 2.3 millió. A tulajdonképeni rendes hadsereg 800.000 főre becsülük. 128.060 lóval és 1710 ágyúval, 210 repülőgép, 9 kormányozható léghajó, 46 csatahajó, 114 torpedónaszád, mintegy 100.000 főnyi tengeri haderő. Legnépesebb városai Nápoly 678 ezer, Milánó 600, Róma 542, Turin 427, Palermo 341, Genua 272, Florenz 232 ezer lakossal.

HIREK.

— A vak katonáknak. A Hagenmacher sörgyár helybéli telepének vezetősége a vak katonáknak 24 kor. 61 fill. adományozott, mely összeget a városnak adott át. A város az adományt átutalta a Fejérmegyei Naplóhoz, s rendeltetési helyre juttatta.

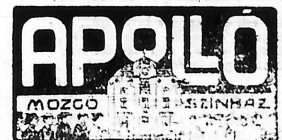
A főiskola VII. osztálya 11 kor. küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a vak katonáknak.

— Szemle. Báró Karg János lovassági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka f. hó 28-án délelőtt a sóstói nagy gyakorlóteréren szemlélt tartott a székesfehérvári honvédfőnörség felett.

— Súlyosan megsebesült ezredparancsnok. Pittner Lajos ezredparancsnokról, a hős Hindenburgok ezredeséről már többször megemlékeztünk lapunk hasábján. A vitéz ezredes sok fényes haditettét vitt véghez legendás ezredével. Legutóbb a husvétai nagy csatában tüntették ki magukat, amikor öt orosz ezredet megsemmisítették anélkül, hogy számbavehető veszteséget szenvedett volna. Vilmos német császár ekkor több Hindenburg-tisztelet kitüntetéssel s a német vaskeresztet adományozta nekik. Elsősorban természetesen az ezredparancsnoknak, aki igazán véletlenül kapott a híres csatában egy könnyebb vállbeszűlést, amelyből rövid idő alatt gyógyult. Most egy felelete szomorú hír érkezett Pittner ezredparancsnokról. Orosz gránátlövés balcombján súlyosan megsebesítette, s a hír szerint állapota aggodalmakra ad okot. Reméljük azonban, hogy a szomorú hír kissé túlzott, s a mi derék Hindenburg-ezredünk vitéz parancsnoka felgyógyult s továbbra is együtt küzdhet a hős fehérmegyei fiunkkal.

— Sétahangverseny a Zichy-ligetben. Hindenburg-ezrednek zenekara vasárnap 11 órától fél egyig sétahangversenyt tart a Hadszegélyőz javára. Belépődíj 20 fillér.

— Évzáróünnep. Az igralmas növérek vezetése alatt álló székesfehérvári Ferenc József Nőnevelő Intézet róm. kath. polgári iskolájának évzáró ünnepe folyó hó 29-én délelőtt fél 10 órakor lesz.

Pénteken és szombaton,
május hó 28 és 29-én:

A TOLVAJ.

(Die Todten Leben.)
Regényes történet 3 fejezővel.
Női főszerepben Hedra Vernon
Kiegészítő műsor: Sarca völgy, temető. Előhaditérkép, akt. A modern házaság, vig. Csutak pénz lopott, humoros.

— **Katonai kiüntetések.** Az ellenségkel szemben tanúsított vitézségükért a m. kir. 17-ik honvédelmi miniszternek *Solja István* és *Óvári Lajos* őrvezetők a 2-ik oszt. ezüst vitézségi éremmel, — a csendőrségnél pedig *Dezias János* csendőri a bronz vitézségi éremmel lettek kiüntetve.

A népfelkelésnél népfelkelő főorvossá dr. *Riffer Géza* városi kérileti orvos; — népfelkelő állatorvossá *Lauffer István* állatorvos (a népfelkelési parancsnokság nyilvántartásában); — a háború tartamára ténylegesített nyugállománybeliek közül cím- és jelleggel ezredes *Mezgolics Mátvás* alezredes; — a szolgálaton kívüli viszonybeliek közül főhadnaggyá *Csik István* hadnagya, városi mérnök.

— **A vitézségi érem öröklése.** A békében vagy a háborúban egyaránt az volt a szokás, hogy a kiüntetéseket a kiüntetett halála után visszaszámrazatták az egyes rendeknek. Kérdésessé vált, vajjon mi történik a vitézségi érmekekkel a kiüntetett halála után. Az elhalt egyének vitézségi érme minden körülmény között a hátramaradottak tulajdona. A hadseregmuzeum azonban elhatározta, hogy összegyűjti az esleleket vitézségi érmeit és megőrzi, mint feledhetetlen emléket. Epp ezért a vitézségi érmekeket vagy megveszi a hátramaradottak vagy átveszi tőlük megörzést véget, tulajdonjoguk fenntartása mellett.

— **Ott voltam én is.** Mikor elment a hős a háborúba, megígérte a leendő jegyese, hogy „hazavárja”. A hős megis jött, sokat szenvedve a hazáért, de aki megígérte neki, hogy hazavárja, nem várta. Elfelejtette a hősét s mást szeretett. Ennek az esetnek hatása alatt íródott ez a vers. Megjegyzendő azonban, hogy nem az elfelejtett hős írta, hanem más, akinek elkelt egészen áthatotta a történet.

Ott voltam én is eszták zajában
Uvát az ellent után — üfölden ...
hátsárgot, erőt, te ontál én belém,
Te édes szerelmem, egyetlen hitem!

Mint Csaba seregét a hadak után,
Ugy vezetél engem ezer vérs között,
Sen golyó, sem kartács nem fogott ki rajtam,
De kit karom sujtott, az elköltözött.

Képed a hűbentem elrejtve hordtam,
Hőssé téve, az szent talizmárom volt ...
Futva menekült az ellen előlém,
Véres csapásomtól patakokban folyt.

Győztes sereggel tértem haza végre,
De hajh! üföld kor már nem fogadott ...
Mig harcoltam érted, száz halált kiállva ...
Csabszavakat hittél, szíved elhagyott!

Igy estem el aztán a békétanyán,
Egyetlen egy sebtől vérezte el szívem,
E sebtől te éjtéd, nem álltálak érte,
A tulvilágon is szereltek híven! ...

J. L.

— Rövid hírek.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó édesanyánk temetésén résztvettek, koszorút küldöttek, vagy részvételnek bármilyen módon kifejezést adtak, hálás köszönetünket nyilváníjuk. *Schmidt István* testvérek.

Növendékhangverseny. Brestyánszky Karolin zongoraiskolájának május hó 31-én délután 5 óra körül lesz a tégimáziium dísztermében a növendékhangverseny.

Vasútgűlés. A Bicske—Székesfehérvár—Sárbogárd helyiérdeket vasut részvénytársasága jun. 4-én Budapesten közgyűlést tart.

A Nádor csatorna. A Nádor csatorna igazgatósága jun. 5-én Szekszárdra fog ülésezni.

Talált aranyóra. A Koronczay ház és az izraelita templom közötti uton arany óra találatot. Igazolt tulajdonosa átveheti a Fejérmegyei Naplóban.

— **Idegen vendég.** Cirkuszi attrakciókkal egybekötött detektívdráma, 5 felvonásban. Bemutatja szombaton és vasárnap az Uránia Színház. E művészi film az emberi lélek nemességét és egyes emberek lelki sivárságát állítja elénk, oly hűen és megrázóan, hogy a közönség szinte érdekesülő kíváncsisággal lesi a dráma kimenetelét. Amint minden jó elnyeri jutalmát, épügy minden gonoszságát lakolni kell. Ez a dráma tárgya, remek detektív-trükkökkel és nagy cirkuszi mutatványokkal. Itt említjük meg, hogy az Urániának újonnan szerződtetett művészeinek van.

— **Olcsóbb lett a spiritusz!** Lítterje 1. 60 korona. Legjobb cipórcémek minden színben. Sport és teniszcipókhoz való festékek. Lábbeliek és bőrúrak jókarban tartásához különlegességek Jégpor! biztos szer lábizzadás ellen, egy doboz 60 fillér. Padlómazak és festékek Kéjj világhírű gyarából! Cipőfűző-különlegességek! Palma és Berson gummisarok. Matracok és ülésekbe való löször, afrik és tengerifü eredeti gyári áron kapható Székesfehérvár speciális üzletében: Langraf Gábor és fia gépszj és borkereskedésében. Gyár és árutelpeit Jókai utca 8. Telefon 100.

Asztali vörös- és aszúborok, valamint cognac- és likőr-félék. Kugler-sűtemény és cukorka nagy választékban Gebauer Testvéreknél, Kossuth-u. 9. Telefon 340.

— **Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen kiütönd bevált szer** 2 üvege 1 kor. 20 fillér. Kapható **Szűcs Róbert** Magyar Korona Gyógyszertárba Kossuth-u. sarkán.

PIUMEI kasszobehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTKO ÉPÜLETE) ::

Pörkölt kávékeverékek utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapgyörköldé! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

Az Apolló Színház tegnapi műsorának kimagasló eseménye volt „A tolvaj” c. dráma. 3 felvonáson át tartja fogva a néző érdeklődését anélkül, hogy egy pillanatra is vesztene a darab érdekességéből. Hedda Vernon a főszereplője, akit láttunk már vigjátékszerében is, de éppúgy a drámai szerepben is kiütönd művésznőnek bizonyult. A műsor érdekes száma az Elő haditérkép és a vigjátékok is mind szellemes kiutellekkel vannak tele. A teljes műsor ma látható utójára.

A kyburgi kísértet.

Regény a német lovagkor

TITKOS VERTŐVÉNYSZÉKEINEK

korából.

A Fejérmegyei Napló számára Dörle A. nyomán írta Diabolo. (129)

— Igen, mert hiszen kétséges volt a győzelem és ha Vehme győz, én nekem meg kellett volna halnom.

— Ne beszéljünk a Vehmeről — kérte János őrgrof — lelkiismeretem háborog ilyenkor.

— Oh hiszen te a régi jó Jánosunk lettél megint — vigasztalta Ottó gróf.

— Sajnos kéűd!

— Még vár egy meglepetés mindkettőtökre, de ezt a kézfőgőrt tartogatom, melyre szivesen látlak benneteket a Lohevárban.

— Miért a Lohevárba? — kérdezte János őrgrof megűtődve — Miért nem az én váramba lesz a kézfőgő.

— Mert a lovagok ugys összejönnek váramban aratás után, mivel a császár követe bejelentette érkezését.

— A császár követe?

— Igen. Elismerést és bocsánatot hoz.

— Elismerést nektek, bocsánatot nekem, — mondta halkán a wevelsburgi.

— A megűt hősöknek!

— Ne szépsítétek a dolgot.

— E nagy napra készűl a vén Lohevár, azért öltözött díszbe, azért állítja fel menyezetes sátrát kapuja elé.

(Folyt. köv.)

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenfajta szőlőkarók jutányan arban kaphatók Széchenyi-utca 8/B. sz. alatt a tűzfakerekedésben. Telefon-szám 278. Ugyanott puhafenyő gyűjtőfa nagy kötegekben kapható.

Munkaslányok felvetetnek Haggenmacher sorlepepen, Fazekas-utca 6. szám.

Elarusító kisasszonyok felvetetnek Knazovitzky divatruházában. Ajánlatok csakis írásban.

Budai-ut 1-3. a volt Olympia mozgó, remek kert, lakás és minden mellékkeliséggel; egyűt minden órán kiadó. Ugyanott egy rövid keresztűrozott kiütűnő jó zongora és vendégülösöknek különösen alkalmas kert padok jutányosan eladó. Értekezhetni lehet az Urániában.

Egy mindenesfű felvetetük Deutsch Aladár fűszerüzletében. Buzapiac.

Kifutofű felvetetük Vadász dohánytűzsdéjében. Budai-ut.

Denaturált spiritusz nagyban és kicsinyben kapható saját denaturáló telepepen. Berndorfer Ede Nagy Sándor-ut. 4.

Egy jó házból való fű pincertanulónak azonnal felvetetük. Rédei Vilmos vendégülös Székesfehérvár.

Legujabb szalma (tagál) női kalap-formák.

Selyemsapkák. VIRÁGOK és DISZEK

Elegáns blousok és pongyolák legolcsóbban kaphatók:

Kovács Antalnál, urt és női divatárúháza. Városház-tér.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda, Székesfehérváron.

Telefon 233. — Telefon 233.

Szombaton és vasárnap május hó 29 és 30-án:

Idegen vendég.

Izgalmas detektívdráma 3 felv.

Igazi szerelem.

Remek vigjáték 4 részben.

Legujabb harctéri felvételek

Rendes helyárak.

Hétköznapokon két előadás fél 7 és 9 órák. Vasárnap folytatótól fogos, előadás kezdete 3 óra.

Ujrendszerű szellőztetés.

Telefon : 340. — Telefon : 340.

BODEGA.

Tisztelettel hozzuk a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy:

CSEMEGE-ÜZLETÜNKET

egy, a mai igényeknek megfelelő

FALATOZÓ (BODEGA)

helyiséggel nagyobbítottuk, ahol mindennemű

HIDEGLAVAGOTTAK,

SAJTOK ÉS ITALOK

a nap bármely szakában szolid árak és előzékeny kiszolgálás mellett kaphatók

űditő-italok

GERBAUD.

Számos pártfogást kérve vagyunk teljes tisztelettel

GEBAUER TESTVÉREK

bodega és csemegecsarnok KOSSUTH-UTCA 9.